

RIHLA

Kultamuseon tiedotuslehti 1/2015

**RIHLAN AINEISTO ON
VAPAATA KOPIOITAVAKSI
MAINITSEMALLA ALKUPERÄ**

RIHLA

ISSN 0780-7988

Kultamuseon tiedotuslehti

Vastaava toimittaja:

Hanna Mattila

Kultamuseo, 99695 Tankavaara

Puh 016-626171

<http://www.kultamuseo.fi>

info@kultamuseo.fi

Painopaikka:

Pohjolan Painotuote Oy, Rovaniemi

Ilmoitushinnat: Takasivu 168 e

Muut sivut 1/1 84 e, 1/2 50 e, 1/3 34 e

Kansikuva: Moberginojan talkoissa vanhan saunan katto kunnostettiin ja uusittiin aina kurkihirttä myöten.

Rihlan kuvat Kultamuseo, ellei toisin mainita

Kultamuseon aukioloajat:

1.6.-30.9. avoinna joka päivä klo 9-17

1.10.-31.5. avoinna ma-pe klo 10-16

Pääsyliput:

Aikuiset 10 EUR/hlö

Koululaiset 7-16v 5 EUR/hlö

Alle 7-vuotiaat ilmaiseksi

Eläkeläiset ja opiskelijat 8 EUR/hlö

Perhelippu (2aik+2lasta) 22EUR

Ryhmät (10 hlöä ja yli) 8EUR/hlö

SISÄLLYSLUETTELO

MUSEONJOHTAJAN KUULUMISIA.....1

ASIAMIEHEN TERVEISET.....2

AJANKOHTAISTA.....4

Museon tiedotuslehti Rihla jatkaa

sähköisessä muodossa.....4

Museokortti käy myös Kultamuseossa.....4

Kesän vaihtuva näyttely kertoo kullan tarinan tähtisumusta

kullankaivajan ränniin.....5

Kultamuseojuhla.....6

Kultasymposiumin aiheena

kansainvälisyys.....7

Golden world - 20 vuotta ja

kultahistoriaa yli 20 maasta.....8

Kullanhuuhdonnan SM-kisat kokoavat

jälleen kultakansan: tervetuloa

Tankavaaraan!.....11

Moberginojan talkoissa terva tuoksui

ja sää suosi.....13

Ennen maapallon syntyä kultahippujen, kuten myös kullankaivajien, atomit kiitivät tähtienvälisissä pölypilvissä räjähtävien ja törmäävien tähtien jäännöksissä. *Jaana Halla*

Rapusumun kuva: NASA, ESA, J. Hester, A. Loll (ASU)

MUSEONJOHTAJAN KUULUMISIA

Kun keinot loppuu niin konstit alkaa, totesi entinen emäntä. Aika samanlaisilla mietteillä olen lähtenyt tätä vuotta pohtimaan, sillä museotaloutta vedetään maanlaajuisesti yhä tiukemmalle. Kultamuseolla tämä tarkoittaa entistä tarkempaa varainhoitoa, säästökohteiden miettimistä ja asioiden äärimmilleen järjeistämistä. Joku viisas kutsuisi sitä myös priorisoinniksi. Minä tyydyn vain laittamaan asioita tärkeysjärjestykseen, sillä vaikka tilanne olisi mikä, on tyylinmukaista pitää sanat suomenkielisinä. Pithän minusta sentään joskus tulla äidinkielen opettaja, mutta yliopiston pääsykokeissa päättivät toisin. Hyvä niin.

Kultamuseolla on siis totisen pohdinnan alla, mitä voisimme tehdä toisin. Tänä vuonna ainakin tapahtumien osalta on tulossa uudistuksia. Kultamuseojuhla ja Kultasymposium saavat uutta ilmettä ja uudenlaista ohjelmaa. Kannattaa tulla seuraamaan molempia, saatatte yllättyä.

Tämän vuoden suurin projekti on Härkäselän kivi- ja mineraalinäyttelyn uudistustyö, jossa mukana ovat ainakin Luonnon-tieteellinen keskusmuseo (geologia) ja Geologian tutkimuskeskus. Etsimme uutta, tuoretta näkökulmaa kivien ja mineraalien historiaan Ylä-Lapissa. Ensimmäiset tulokset ovat jo näkyvillä Kultamuseon tämän kesän vaihtuvassa näyttelyssä, Tähdistä ränniin, joka kertoo erään kultahipun tarinan avaruudellisista ulottuvuuksista kullankaivajan saaliiksi. Syksyllä näyttely on tarkoitus siirtää soveltuvasti Härkäselän yläkertaan, pysyviin tiloihin.

Pientä iloa kesäpäivään tuo toukokuusalanseerattu Museokortti-järjestelmä. Museokortti on suomalaisten museoiden yhteislippu, joka on voimassa vuoden ajan ensimmäisestä käyttöpäivästä. Henkilökohtaisella Museokortilla pääsee lähes 200 museokohteeseen eri puolilla Suomea. Museokortti-museoissa voi poiketa kuinka monta kertaa tahansa: kohteeseen pääsee yhdellä kortilla kerran päivässä, mutta vaikka joka päivä uudelleen. Kortti on saatavilla kaikista järjestelmässä mukana olevista museoista, myös Kultamuseosta.

Elämä on helppoa kuin heinän teko, totesi varmaan joku, joka ei koskaan ollut heinää tehnyt. Helppoa kuin heinätyö on ollut myös tämän lehden tekotaival. Poutaa ja aurinkoista on joskus riittänyt, mutta myös sadetta ja räntää. Näiden taloudellisesti koleiden aikojen vuoksi jouduimme täällä toimituksessa tekemään sen periaatepäätöksen, että Rihlaa ei enää painettuna versiona tämän jälkeen ilmesty. Koko julkaisu tulee tavalla tai toisella verkkoon eli on sähköisesti luettavissa joko uutiskirjeenä suoraan sähköpostistanne tai museon nettisivuilta. Kotisivujemme kautta pääsette ennen joulua tilaamaan sähköisen Rihlan, jos jatkossa haluatte lukea Kultamuseon kuulumisia. Mitä taas sanapariin ”sähköinen rihla” tulee... hmm, onhan siinäkin vähän uusien konstien makua!

Hyvää kesää ja raskaita vaskooleja kaikille!

Heli Heinäaho,
museonjohtaja

ASIAMIEHEN TERVEISET

Merkittävä Lapin kullanhuuhdontaan liittyvä juhlavuosi lähestyy. Vuonna 2018 tulee kuluneeksi 150 vuotta Ivalojoen ensimmäisestä kulturalöydöstä. Vaikka löydöstä ei seurannut maailmankuulujen kultaryntäysten aiheuttamia tapahtumasarjoja, ovat sen seuraukset vaikuttaneet kuluneitten vuosikymmenten aikana monin tavoin Lapin kehitykseen.

Ensimmäisen kulturalöydön Ivalojoella teki valtiovallan lähettämä ja rahoittama retkikunta, jonka merkityksestä kertoo se, että sen johtajana toimi rahapajan apulaisjohtaja Johan Konrad Lihr. Suomea olivat koetelleet 1860-luvulla ankarat katovuodet ja helpotusta vaikeuksiin toivottiin saatavan Lapin maaperästä löytyvän arvometallin avulla.

Kulturalöytö ei ollut suuri, mutta sen katsottiin olevan riittävä taloudellisesti kannattavalle kaivostoiminnalle. Ensimmäiset kullanhuuhtojat saapuivat Ivalojoelle kesällä 1869 ja seuraavana vuonna Suomen senaatti julkaisi asetuksen kullanetsimisestä ja huuhtomisesta Suomen Lapissa. Tätä Keisarillisen Majesteetin ja Suuriruhtinaan armollista julistusta valvomaan nimettiin sen vaatimat viranomaiset ja heille rakennettiin tarvittava tukikohta Ivalojoen Saarikosken pohjoisrannalle.

Vuosien mittaan löydetyn kullan määrä väheni ja ensimmäinen kultaryntäys laantui. Sen vaikutus näkyi kuitenkin monella tavoin etenkin Pohjois-Lapin kehityksessä. Tieverkko ja postinkulku kehittyivät, geologinen kartoitus aloitettiin ja jopa Inarin ensimmäinen lasaretti suunniteltiin Ivalojoen Kultalaan.

1870-luvun kultaryntäyksen veroista tapahtumasarjaa ei Lapissa tämän jälkeen ole nähty. Kultaa on kuitenkin etsitty ja kaivettu vaihtelevin toimin ja tuloksin. Kullasta on muodostunut yksi Lapin aidoista tavaramerkeistä ja sen arvoon mm. matkailutuotteena eivät metallin hinnan vaihtelutkaan vaikuta.

Juhlavuosi lähestyy vauhdilla. Vuosi 2018 on kullanarvoinen ja Lapin kullan historia on muistelemisen arvoinen. Siihen antaa juhlavuosi kaikki mahdollisuudet. Yksi niistä voi olla kullanhuuhtonnan ammattilaisia ja harrastajia yhteen kokoa va Kullanhuuhtonnan MM-kisat. Toivottavasti Lapista löytyy yhteishenkeä vuoden 2006 tapaan toivottaa koko maailman kullanhuuhtajat tervetulleiksi!

Pohjois-Lapissa eletään tänä kesänä jännittäviä aikoja. European Geoparks Network käsittelee Inarin, Sodankylän ja Metsähallituksen anomusta maailman pohjoisimmasta kansainväliseen Geopark-verkostoon liittyvästä alueesta, Golden Geopark of Lapland.

Aloite hankkeeseen lähti Kultamuseolta vuonna 2010. Tavoitteena oli nostaa Lapissa sijaitsevien huuhtontakulta-alueitten historiaan ja nykypäivään liittyvää merkitystä. Edellytyksiä alueen perustamiseen käsiteltiin Lapin liiton rahoittamassa GeoKulMa-projektissa, jossa saatujen myönteisten tulosten perusteella jatkohanketta ryhtyi vetämään eteenpäin

Inarin kunta yhdessä Sodankylän kanssa. Kesäkuun aikana saapuvat EGN:n arvioijat katsastamaan aluetta ja tulokset tullaan kuulemaan syyskuussa Oulussa ja Rokualla järjestettävässä kansainvälisessä Geopark-konferenssissa.

Aurinkoista kesää toivotellen,

Asiamies.

Kauko Launonen, Kultamuseosäätiön asiamies

Ruikanmutkassa vaikutti yksi viimeisistä Ivalojoen elinkautisista, kullankaivaja Unto Koivunen. Ruikanmutka on yksi Ivalojoen kultahistoriallisista kohteista ja löytyy sellaisena myös Golden Geopark of Lapland-kartalta.

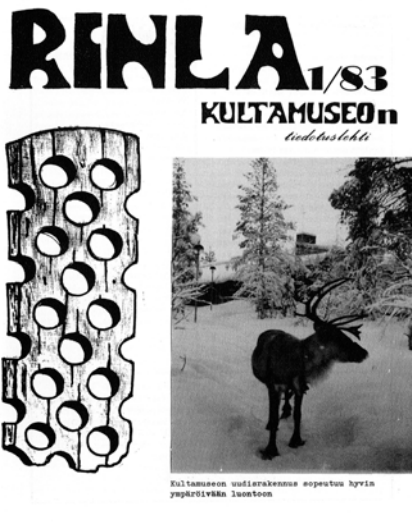

AJANKOHTAISTA

Museon tiedotuslehti Rihla jatkaa sähköisessä muodossa

Kädessäsi on näillä näkymin Kultamuseon viimeinen painettu tiedotuslehti Rihla. Tästä eteenpäin Rihla löytyy Kultamuseon nettisivujen kautta sähköisessä muodossa. Ja osoite siis tuttu: www.kultamuseo.fi

Oikealla olevassa kuvassa puolestaan on Rihla-lehden ensimmäinen kansikuva vuodelta 1983. Sitä ennenkin museo oli tiedottanut toiminnastaan, mutta virallisemmaksi se muuttui tämän lehden myötä.

Museokortti käy myös Kultamuseossa

Toukokuun 5. päivä valtakunnallisesti käyttöön otettu museokortti käy myös Kultamuseossa. Samoin voit ostaa museokortin Kultamuseolta ja samalla museomme pääsylippu sisältyy juuri lunastettuun museokorttiin eikä erillistä pääsymaksua tarvitse enää maksaa.

Museokortti on kätevä, mikäli vuosittain vierailee loma- tai työmatkan aikana useammassa museossa. Samoin se on hyvä lahjaidea kulttuurista kiinnostuneelle henkilölle, olipa kyseessä sitten nuorempi tai vanhempi lahjan saaja. Kortti sopii lahjaksi esimerkiksi syntymäpäivänä, valmistujaisissa, isänpäivänä jne. Lahjakortinkin voi tietenkin lunastaa Kultamuseolta. Museokorttimuseoiden lisäksi kortin voi ostaa myös verkossa <http://www.museot.fi/osta>

Museokortin hinta on 54 euroa, se on voimassa 1 vuoden ajan *ensimmäisestä käyttöpäivästä* ja käy tällä hetkellä noin 200 museossa ympäri Suomen. Kortti mahdollistaa siis melkoisen kulttuurielämyksen edulliseen vuosihintaan! Ja museokortin vuosittaista käyttöä voi vuosimaksua vastaan tietenkin jatkaa ensimmäisen vuoden jälkeen.

Kesän vaihtuva näyttely kertoo kullan tarinan tähtisumusta kullankaivajan ränniin

**Miten ja milloin kulta on syntynyt? Millaisten vaiheiden kautta se on Lap-
piin päätynyt? Mistä kaikkialta kultaa löytyy?**

Tällaisia kysymyksiä ovat asiakkaat usein pohtineet Kultamuseolla. Kesäkauden näyttely vastaa mm. näihin kysymyksiin. Näyttelyssä on yhteistyötahona Luonnon-
tieteellinen keskusmuseo (LUOMUS). FT, dosentti Jaana Halla on laatinut käsikir-
joituksen ja ollut arvokkaana asiantunti-
ja-apuna. Tankavaarassa toimiva geo-
logi Kasper von Wuthenau on myös ollut
asiantuntija-apuna näyttelyä suunnitel-
taessa ja jäsenettäessä.

Näyttely kertoo kullan käsittämättömän
pitkän matkan tähtisumusta Lapin kulta-
maille ja kullankaivajan ränniin. "Täh-
distä ränniin" luotsaa vierailijan miljar-
dien ja taas miljardien vuosien taakse
lähelle maailmankaikkeuden syntyä, jos-
ta lähdetään kohti nykyisyyttä. Kulta on
alkuaineena syntynyt hyvin kauan ennen
omaa aurinkokuntaamme.

Tekstien ja kuvien sekä näytteiden kaut-
ta tulevat kullan lisäksi tutuksi myös eri-
laiset kulkeutumis- ja muotoutumis-
prosesseihin kuuluvat mineraalit ja ki-
vet. Tarkkasilmäisimmät huomaavat an-
tiikin Kreikkaan kuuluvan Haadeksen ni-
menkin osana maapallomme synty-
prosessia.

Nykyinen Lapin alue on jossain vaihees-
sa ollut päiväntasaajalla. Hieman tätä
kuvausta tarkemman sijainnin voit
bongata näyttelyssämme.

Ja tiesitkö muuten, että meissä jokai-
sessa on pienenpieni määrä kultaa? Mi-
käli rohkenet, voit punnita näyttelyssä
itsesi ja tarkistaa suuntaa-antavasta tau-
lukosta, paljonko sinussa on suurin piir-
tein kultaa. Se voidaan vinkata, että tä-
män alkuainepitoisuutesi suhteen muu-
ten usein sopiva sanonta "painonsa ar-
vosta kultaa" ei aivan pidä paikkaansa...

"TÄHDISTÄ RÄNNIIN – erään kultahipun
tarina"-näyttely Tankavaaran Kulta-
museolla ajalla **15.5.-5.10.2015** Näyt-
telyn tekstitys on suomeksi ja englan-
niksi.

*Näyttely sisältyy pääsylipun hintaan.
Tervetuloa!*

*Monenmoisten prosessien läpi oli Mopo-
hippukin Tankavaaraan, turistihuuhtomolle
ja lopulta nuoren matkailijan ulottuville
kulkenut!*

Kullankaivajat Kosti Kare (vas.) ja Aulis Kajanto (yllä) "odottelemassa kultahipun saapumista tähtienvälisestä avaruudesta".

Kajannon kuva Jaana Hallan albumista.

Kultamuseojuhla

Kultamuseojuhla järjestetään perinteeksi muodostuneella paikallaan, perjantaina kullanhuhdonnan SM-kisojen yhteydessä. Teemassa sivutaan ainakin hivenen kansainvälisyyttä, onhan Golden World 20-vuotias tänä vuonna.

Tilaisuus itsessään halutaan pitää mahdollisimman mutkattomana eli sijaa pyritään jättämään Lapin kultamaiden ja kultahistorian kuulumisille. Oheishjelma rytmittää omalta osaltaan aikataulua.

Kultamuseojuhla
perjantaina 17.7.2015
alkaen klo 17.00
Paikkana tietysti Kultamuseo
Tervetuloa!

Kultasymposiumin aiheena kansainvälisyys

Tänä vuonna järjestettävän kulta-symposiumin teemana on kansainvälisyys. Pisteenä i:n päälle vietetään museomme kansainvälisen puolen eli Golden World-rakennuksen 20-vuotisjuhla-vuotta. Näyttely avattiin yleisölle 9.6.1995 13 erilaisen osaston kokoonpanolla. Nykyisin osastoja on yli 20.

Lapin kultamaat ovat olleet kansainvälisiä kultaryntäyksen alusta saakka. Alueelle kullankaivuun saapuneista osa oli käynyt hakemassa mallia Amerikan, jopa Australian kultakentillä. Siperia puolestaan opetti muutamaa kullankaivajaa. Maamme kultahistoriakin on siis näiltä osin muun kulttuurimme ja perintömme tavoin idän ja lännen vaikutteiden erityinen yhdistelmä.

Suomen kultamailta on lähdetty muualle maailmaan kultaa vuolemaan. Monesti se ei onnistunut, joskus jäi jotain sukan varteen ja muutamassa harvassa tapauksessa voidaan puhua selvästä vaurastumisesta kultakentiltä saatujen tienestien avulla.

Matkailu vilkastui Jäämerentien ja Petsamon myötä, ja joukossa on jo tuolloin ollut jokunen Lapin kultamaista ja kulta-historiasta kiinnostunut turisti. Matkailun ja kullankaivun välinen vuorovaikutus lienee päässyt kunnolla vauhtiin 1950- ja 60-lukujen aikana, jolloin etenkin Lemmenjoen kultamaat erämaisuudestaan huolimatta kiinnostivat. Niilo Raumalan ja Yrjö Korhosen avattua Tankavaaran turistihuhtomon vankistui matkailun vaikutus ja tietoisuus Lapin

kultaperinteestä lähti maailmalle. Kultamuseo on omalta osaltaan ollut tukemassa tätä välittämällä tietoa Lapin kulta-historiasta eri puolilta maailmaa saapuneille kävijöilleen.

Symposiumissa siirrytään entistä enemmän osallistujien ja alustajien väliseen vuoropuheluun. Asiantuntevat panelistit vievät seminaaria eteenpäin ja päivän ohjelma on joustavampi. Aiempien parin vuoden tapaan symposiumin merkeissä vietetään pari päivää, **1.-2.10.2015**. Torstai on auditoriopäivä ja perjantai puolestaan maastopäivä.

Symposium alkaa **torstaina klo 10** ja kahvitelemaan sekä ilmoittautumaan pääsee jo **klo 9.30**. Aloituspaiikkana perinteiseen tapaan Kultamuseon auditorio.

Torstain seminaarin osallistumismaksu on **10 EUR**, sisältäen kahvitarjoilut. Osallistujilla on mahdollisuus omakustanteiseen lounaaseen ravintola Vanhas-sa Waskoolimiehessä.

Tervetuloa!

Tarkempi ohjelma päivittyy Kultamuseon nettisivuille kuluvan kesän aikana.

GOLDEN WORLD - 20 VUOTTA JA KULTAHISTORIAA YLI 20 MAASTA

Kultamuseon kansainvälinen osasto, Golden World täyttää heinäkuussa 20 vuotta. Idea koko maailman merkittävimpiä kultahistoriallisia tapahtumia esittelevästä näyttelystä syntyi jo 1980-luvulla. Aiheen siihen antoi Kullanhuuhdonnan MM-kisojen kautta alan harrastajien keskuudessa syntynyt kiinnostus kultaperinteeseen myös maamme rajojen ulkopuolella. Kultamuseoyhdistyksen puheenjohtajakin totesi: "jokuhan sen kuitenkin joskus tekee". Järjestelmällinen näyttelyyn osallistuvien maiden etsiminen alkoi 1990 - Golden World polkaistiin siis virallisesti käyntiin jo 25 vuotta sitten!

Alusta alkaen pyrittiin Kullanhuuhdonnan MM-kisat järjestämään alueilla, jotka tunnettiin entuudestaan kullanhuuhdonnan historiasta. Kultamuseolle kertyi materiaalia Inkeri Syrjäsen ja Kauko Launoson kisamatkoilta ja samalla luotiin yhteyksiä jatkuvalle yhteistyölle. Kontaktien luomisessa auttoi myös Maailman Kullanhuuhdontayhdistyksen (WGA) puheenjohtajuus.

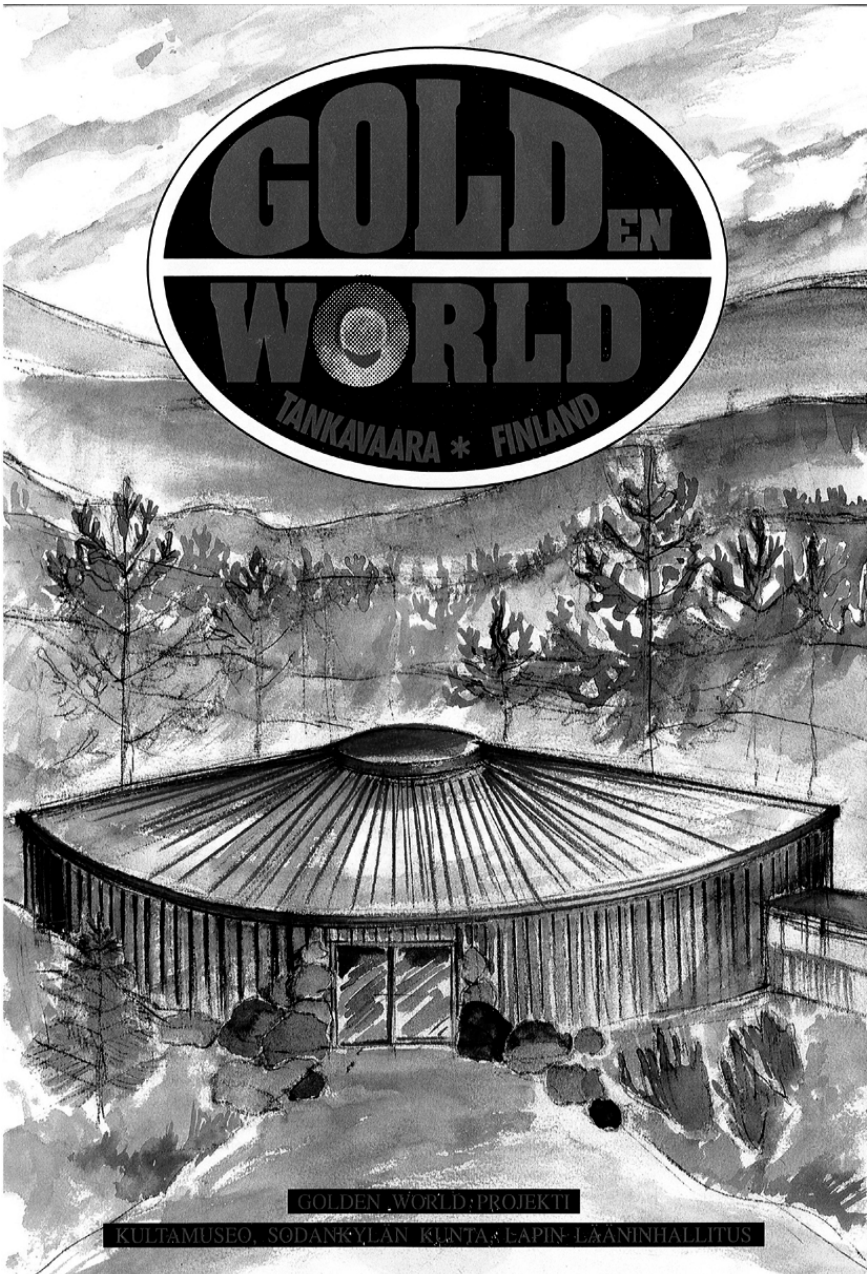
Kaikille Helsingissä sijaitseville suurlähetystöille lähetettiin kirje, jossa tiedusteltiin kyseisen maan mahdollisia kultahistoriallisia tietoja ja kiinnostusta niiden esittelemiseen Tankavaaran Kultamuseon kansainvälisessä näyttelyssä. Palaute oli kauttaaltaan positiivista ja ensimmäisenä ehätti Indonesia ilmoittamaan, että heidän näyttelynsä on jo laivattu tulemaan!

Kansainvälisen näyttelyn suunnittelu aloitettiin ja rahoitusanomukset lähetettiin Sodankylän kunnalle ja Lapin lääninhalitukselle. Myönteiset vastaukset saatiin kesällä 1991 ja alustava Golden World-rakennuksen suunnittelu alkoi. Arkkitehtisuunnittelu sujui helposti.

Näin syntyi maailman suurin vaskooli suojaamaan koko maailman kultanäyttelyä. Rakennuslupaa varten piirustukset talkoili Kultamuseoyhdistyksen jäsen, rakennusinsinööri Pekka Törmälä.

Indonesian osastoa, jossa kuvien ja tekstien lisäksi on esillä myös sikäläisiä kullankaivuun liittyviä välineitä.

Golden World-rakennukseen liittyvän projektin ensimmäisen esitteen kansi kertoi jo varsin hyvin tulevan rakennuksen idean: vaskooli kumolleen käännettynä, allaan kultahistoriaa ympäri maailman.

Pyöreä näyttelyrakennus symboloi maa-ilman pyöreyttä tavoitteena kaikille osastoille samanarvoinen sijainti. Ensimmäisessä lausunnossaan Museoviraston arkkitehti totesi pyöreän rakennuksen olevan sopimaton näyttelytilaksi, mutta onneksi valaistussuunnittelija antoi puoltavan lausunnon ja jättäisvaskooli syntyi. Jälkeenpäin useat asiantuntijat ovat kiitelleet pyöreyttä ja sen sallimaa nurkattomuutta, joka antaa tilan käytölle parhaan mahdollisen hyötysuhteen.

Golden World-projektin käynnistymisen aikaan jatkui jo aiemmin alkanut näyttelyjen etsiminen maailmalta. Inkeri ja Kauko suuntasivat lomamatkansa keväisin ja syksyisin edelleen kultahistoriallisille alueille, vierailivat museoissa, vanhoilla huuhtontapaikoilla ja yhä toimivilla huuhtomoilla. Kaikkialla suhtauduttiin hankkeeseen myönteisesti ja aineistoa sekä apua annettiin. Useilta alueilta saatiin valmis näyttely, joiltain esineitä ja aineistoa ja osa kerättiin yhteistyössä paikallisten kullankaivajien kanssa.

Ensimmäiset näyttelyosastot esiteltiin vuonna 1992 ja valmistauduttiin kokoomamaan Golden World-näyttely kesän 1983 MM-kisojen yhteyteen. Näyttely rakennettiin Kultakylän vanhaan varistorakennukseen 13 osaston voimin. Näyttelyn avauksen suoritti Opetusministeriön ylijohtaja Irmeli Niemi. Hän avasi myös Kansainvälisen Golden World-symposiumin, johon osallistui asiantuntijoita Kanadasta, Australiasta, Kaliforniasta, Englannista, Japanista, Unkarista, Itävallest, Saksasta, Sveitsistä, Italiasta, Ranskasta ja Suomesta.

Golden World-projekti eteni tavoitteena näyttelyn avaus kesällä 1995 uudessa näyttelyrakennuksessa. Projekti-sihteeriksi palkattiin Pirjo Muotkajärvi, jonka vastuulla kansainväliset yhteydet sujuivat loistavasti, vaikka viestintälaitteissa sähköisimmät olivat telefax ja puhelin. Pääosa viestienvaihdosta tapahtui kirjekuorissa ainakin viikon viiveellä.

MM-kisavuonna 1993 rakennussuunnitelmat olivat edenneet niin pitkälle, että marraskuussa tapahtui perustusten valu. Samaan aikaan valmistui ensimmäinen rakennus, kopio Skagway'ssä sijainneesta Soapy Smithin Saluunasta Golden Worldin ulkoalueelle. Näyttelyrakennus valmistui seuraavan vuoden marraskuussa. Rahoituksesta vastasivat Kultamuseoyhdistys yhteistyökumppaneineen sekä Työvoimaministeriö, Opetusministeriö ja Sodankylän kunta.

Talvella 1994-95 järjestettiin Kultamuseolla näyttelyn suunnittelu ja rakentamiskurssi, jonka tuloksena syntyi ensimmäinen osa näyttelystä. Avajaiset 9. päivänä kesäkuuta oli juhlallinen ja lämminhenkinen tilaisuus satapäisen kutsuvierasjoukon läsnä ollessa. Avajaispuheen piti maaherra Hannele Pokka, joka oli toiminut jo ministeriaikanaan hankkeen "kummitätinä". Puheessaan hän totesi mm. "Golden World on enemmän kuin näyttely. Se on ikkuna koko maailman kiinnostavimpaan – kultakuumeeseen". Juhlaojelmassa kuultiin myös kantaesityksenä säveltäjä Matti Paanasen "Waskoolisinfonia" sekä taiteilija Eila Embusken esittämä Robert Servicen Klondiken kultakentille sijoittuva runo "Sam McGee". KL

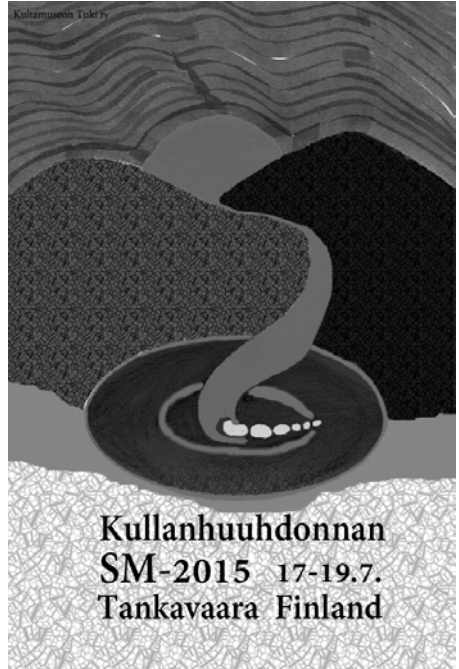
KULLANHUUHDONNAN SM-KISAT KOKOAVAT JÄLLEEN KULTAKANSAN: TERVETULOA TANKAVAARAAN!

Tervetuloa yhteen Lapin vanhimmista tapahtumista, kultaperinteen äärelle ja kullanhuuhtojien kohtaamispaikkaan! Kullanhuuhdonnan SM-kisat järjestetään Tankavaarassa jo 41. kerran.

Kullanhuuhdonnan SM-kisat alkavat tänä vuonna torstaina 16.7. Kullankaivajain mestaruuskilpailulla. Kisa on tunnettu aikaisemmin nimellä Lapin Kullankai-vajain Liiton Ivalon kisat, mutta kulta-yhteisön tahto yhdistää voimavarojaan toi viime vuonna kilpailun Tankavaaraan. Mukaan ovat tervetulleita kaikki Lapin kultaperinteestä kiinnostuneet.

Perinteiset Tankavaaran kultakisat käynnistyvät perjantaina 17.7. Ensimmäiset erät aloitetaan aamulla kello kymmenen Perinnevaskoolisarjalla. Muita kolmipäiväisen kilpailun sarjoja ovat mm. Pari-kisa, Lapin Kulta sekä Jokeri, jossa todelliset mestarit erotellaan amatööreistä. Tankavaarassa on viikonlopun aikana runsaasti tekemistä koko perheelle. Kultapörssin markkinakojuilta voi tehdä monenlaisia löytöjä. Lapsia ja vanhempiakin kisapaikalla viihdyttävät pitkin päivää Timo Taikuri sekä Pelle. Pienimmille kisavieraille on järjestetty lapsiparkki, josta löytyy paljon kivaa puuhaa.

Kultamuseo on kisa-aikaan avoinna joka päivä klo 9 - 17. Perjantai-iltana järjestetään perinteikäs Kultamuseojuhla, joka on tosin tänä vuonna saanut hieman uutta ilmettä. Kisalipun lunastaneilla on mahdollisuus saapua tuntia ennen juhlan alkua tutustumaan ilman pääsymaksua Suomen ja yli 20 muun maan kultahistoriaan.

Tänä vuonna MM-kisat pidetään Espanjassa varsin pian SM-kisojen perään. Kisat ovat 3.-9.8.2015

Kesän vaihtuvana näyttelynä on Tähdistä ränniin - erään kultahipun tarina, joka valottaa kullan geologista syntyhistoriaa. Museon idyllinen kesäkahvila palvelee kävijöitä myös kisa-aikana.

Huikeiden vaskoolisuoritusten lisäksi Kullanhuuhdonnan SM-kisoissa on tarjolla sekä asiapohjoista että viihdyttävää ohjelmaa kaiken ikäisille, juoma- ja ruokapuolta unohtamatta. Wanhan Waskoolimiehen Ravintolassa pääset nauttimaan parhaista paikallisista raaka-aineista valmistetuista ruoista ja rennosta tunnelmasta. Lisäksi ruokaa on saatavilla päivisin Nuggetissa sekä pientä purtavaa kisa-alueella.

Kisaillat kuluvat mukavasti Tankavaaran kahdessa ravintolassa. Hyvän ruuan ystävät kokoontuvat Wanhaan Waskoolimieheen ja aito kultaryntäyksen tuntu syntyy Nuggetissa, missä lauletaan karaokea ja tanssitaan Kultamiesten tahtiin. Kaikki ravintolat on varustettu A-oikeuksilla, joten virvokkeita löytyy vaativaankin makuun.

Majoitustarjouksia kisa-ajalle kannattaa kysyä Tankavaaran Kultakylästä. Yöpymispaikkoja löytyy myös Saariselän alueen muista huoneistoista ja hotelleista. Kullanhuuhdonnan SM-kisat ovat Lapin elävää perinnettä parhaimmillaan. Tankavaaraan ovat tervetulleita kaikki!

HH

Huuhdontakilpailuissa ratkaisee paitsi aika, myös huolellisuus. Mikäli onnistuu molemmissa, voi päästä mitaleille. Kuvat: Marko Lauronen

MOBERGINOJAN TALKOISSA TERVA TUOKSUI JA SÄÄ SUOSI

Kultamuseon ja Metsähallituksen yhteisen talkooleirin oli määrä olla toukokuun viimeisellä viikolla Ritakoskella, vaan luontopa päättyi toisin. Ivalo-joki oli vesisateiden ja ilman lämpenemisen vuoksi uudelleen tulvassa ja ylitys Ritakosken kohdalla olisi ollut riskipeliä. Vaan ei se mitään, sillä otimme käyttöön varasuunnitelman.

Moberginojan Kultalan vanhan ison saunan katto kaipasi kipeästi uusimista ja muiden rakennusten katot olivat uudelleentervaamisen tarpeessa. Aina-kin parin rakennuksen liepeiltä oli saatava alinta hirsikertaa näkyville ja yleisesti ottaen rakennusten ympäristö kaipasi raivausta ja siistimistä. Siinäpä työsarkaa muutamalle päivälle.

Ja nyt, vanha harjalauta nousee!

Maanantaina 25. toukokuuta kokoon-tui aamupäivällä reipas talkooporukka Kutturantien kioskille, josta lähdettiin jatkamaan matkaa. Moberginojalla leiriydyttiin, tarkistettiin paikat, syötiin lounasta, tehtiin suunnitelmat ja alettiin töihin. Osa porukasta lähti rakentamaan tellinkejä vanhan saunan katon molemmille puolille, osa alkoi putsaamaan autiotuvan kattoa.

Autiotuvan vierustaa kaivaessa kolisi välillä paljonkin, väliin pääsi vähemmällä kivillä.

Ensimmäinen uusi kattolape nakuteltiin paikoilleen ripeään tahtiin.

Katon puhdistamisen jälkeen alettiin lapio- ja kuokkahommiin autiotuvan sivuilla. Seinustoilla oli hyvä olla silmä tarkkana siltä varalta, että hieman vanhemmaa esineistöä tulisi lapioinnin yhteydessä näkyville.

Tiistaiaamuna aurinko paistoi ja tuuli juuri sopivasti. Katot olivat kuivuneet yön aikana ja osa porukasta pääsi aloittamaan tervaaamisen, yhden toimiessa tervankeittäjänä. Toinen osa porukasta suuntasi mäkeä alemmas vanhan saunan katon purkua jatkamaan. Metsähalituksen työntekijän mukana tuli aamulla uusi kurkihirsikin saunan kattoa varten.

Päivän aikana saatiin varaus- ja autiotuvan ympäristöä siistittyä, samoin niiden katot tervattua. Autiotuvan vieressä sijaitsevien vanhan rakennuksen jäänteiden päältä kaadettiin pois kuusi ja koivu.

Nyt pohjakaavasta saa paremmin kuvaa eivätkä lehdet ja neulasen sotke-massa tuvan kattoon niin paljon. Myös pihapiirin siistimistä ylimääräisistä pensaista ja risukoista jatkettiin. Alhaalla puolestaan oli purettu toinen vanha lape saunan katosta ja saatu nakuteltua ensimmäinen uusi lape - talkoolaiset pääsivät tervamaan sinne seuraavaksi. Lape tervattiin loppuun asti siltä varalta, että yöllä tulisi sadekuuroja.

Keskiviikkona aloitettiin toisen lappeen naulaaminen. Sitä ennen leikattiin ullakkoa varten pikipaperia sekä laitettiin purua ullakolle. Osa talkoolaisista raivasi ja siisti ympäristöä saunan ja autiotuvan välillä, ylimääräisiä pensaita ja taimia raivattiin sekä risuja ja oksia poltettiin. Toisen lappeen tullessa valmiiksi alkoi jälleen katontervaus. Ihan ensiksi tervattiin loppuun harjalauta, joka hetkeä aiemmin oli nostettu paikoilleen.

Tervaushommissa tuli lopussa hieman kiire, sillä pilvistä ripsaisi pari pisaraa ennen muutamaa viimeistä lautaa. Onneksi se oli vasta varoitus ja yhtenäisempi tihkusade alkoi varttitunti katontervauksen valmistuttua.

Torstaiaamuna oli vuorossa lähinnä kämppien siivousta ja järjestämistä sekä loppujen tavaroiden pakkaamista. Muutama ripeä mies kävi purkamassa loput tellingit vanhan saunan vierustalta.

Tervauspensseli tuli tutuksi ainakin puolelle talkooväestä. Ja vuoden 2012 Ritakosken katontervaustalkoiden tapaan pensselit tuunattiin pitkävartisiksi, jolloin tervasutia oli helpompi heiluttaa ja ulottuvuuskin parani.

Talkooväki tuntui viihtyneen leirillä, sillä seuraavan talkooleirin ajankohtaa alettiin jo tiedustelemaan. Myös Metsähallituksen edustajat olivat tyytyväisiä siihen, että asiat saatiin ajoissa valmiiksi.

Vankan aamupalan ja pakkaamisen jälkeen suuntasi itse kukin omaan suuntaansa, kohti kotimaisemia tai jatkaakseen Lapin-matkaansa. Kaikilla tuntui olevan fiilis, että tämäntytylinen talkooleiri vielä uusiksi! *HM*

Tämän jutun kaikki kuvat: Timo Martola

Ennen harjalaudan nostamista piti se tervata ainakin toiselta puolelta valmiiksi. Yhteispelillähän se sujui sukkelasti, samoin kuin harjalaudan nosto paikoilleen naulattavaksi!

Moberginojan vanhan saunan katto kestää taas säätä pitkän aikaa, kunhan sitä vielä tervataan säännöllisin väliajoin.

Hiljattain tervattu varaustuvan katto kiiltää vielä tummana aamuauringossa, mutta aurinko ehtii sen värä haalistaa jo kuluvan kesän aikana.

 Find us on
Facebook

VUOTSON MAJA

**Tourist Station
B&B • Aamiaismajoitus**

**+358 40 533 9880
vuotsonmaja@gmail.com**

**Ivalontie 8775
99690 Vuotso**

Kesäyön tunnelmaa Pikku-Tankavaaran laelta Nattasten suuntaan.

LAPIN KULTA®

PREMIUM

Lager Beer